

Til beslutningsforslag nr. B 132. Betænkning afgivet af Socialudvalget den 17. maj 2001

Betænkning

over

Forslag til folketingsbeslutning om videreførelse af ledsageordningen efter folkepensionsalderens indtræden.

[af Aase D. Madsen (DF) m.fl.]

1. Udvalgsarbejdet

Beslutningsforslaget blev fremsat den 28. februar 2001 og var til 1. behandling den 26. april 2001. Beslutningsforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Socialudvalget.

Beslutningsforslaget skal ses i sammenhæng med de af Dansk Folkeparti samtidigt fremsatte beslutningsforslag: Forslag til folketingsbeslutning om ændring af efterlevelseshjælp og efterlevelserspension (B 133), forslag til folketingsbeslutning om ændring af tidspunktet for ophør af udbetaling af pension (B 134) og forslag til folketingsbeslutning om genindførelse af det dobbelte personfradrag for efterlevende ægtefæller (B 135).

Møder

Udvalget har behandlet beslutningsforslaget i 2 møder.

Skriftlige henvendelser

Udvalget har i forbindelse med udvalgsarbejdet modtaget skriftlige henvendelser fra:

Vibeke Pedersen, Tarm,

PTU – Landsforeningen af Polio-, Trafik- og Ulykkesskadede og

Ældrerådenes Fællesudvalg for København.

Socialministeren har over for udvalget kommenteret de skriftlige henvendelser fra PTU og Ældrerådenes Fællesudvalg for København. Henvendelsen fra PTU er optrykt som bilag til betænkningen.

Spørgsmål

Udvalget har stillet 7 spørgsmål til socialministeren til skriftlig besvarelse. Socialministeren har besvaret spørgsmål 1 og 7. De øvrige spørgsmål vil socialministeren besvare inden 2. behandling af beslutningsforslaget.

Et af udvalgets spørgsmål og socialministerens svar herpå er optrykt som bilag til betænkningen.

2. Indstillinger og politiske bemærkninger

Et *flertal* i udvalget (S, V, KF, SF og RV) indstiller beslutningsforslaget til *forkastelse*.

Venstre og Det Konservative Folkepartis medlemmer af udvalget har sympati for forslaget, men er generelt af den opfattelse, at muligheden for ledsagelse efter folkepensionsalderens indtræden ikke kun skal være forbeholdt personer, som har retten før dette tidspunkt. I øvrigt er der i pensionslovgivningen mulighed for at bevilge ledsagelse for disse pensionistgrupper efter det fyldte 65. år.

Et *mindretal* i udvalget (DF, CD, EL og KRF) indstiller beslutningsforslaget til *vedtagelse uændret*.

Dansk Folkepartis medlem af udvalget ønsker med dette forslag at fjerne den aldersdiskrimination, den nugældende lovgivning er et udtryk for. For de blinde og de fysisk og psykisk handicappede er det, at de 15 timers ledsagelse stopper den dag, de fylder 67 år, som at klippe livli-

nen til det omgivende samfund over. Handicappet forsvinder ikke og bliver ikke mindre, fordi man fylder 67 år – tværtimod.

Den behovsbestemte ydelse bortfalder fra den ene dag til den anden, på trods af at behovet for ledsagelse er uændret. Det finder Dansk Folkeparti totalt uacceptabelt.

Dansk Folkeparti har i bemærkningerne til beslutningsforslaget præciseret, at ledsageordningen efter folkepensionsalderens indtræden bør udvides yderligere, således at personer, der bliver handicappede efter folkepensionsalderen, også kan visiteres til ledsageordningen. Det vil fjerne de uligheder, som socialministeren omtalte under førstebehandlingen af forslaget.

Dansk Folkeparti frygter, at problemerne fejles ind under gulvtæppet og ledsageordningen udvandes i forbindelse med revisionen af ordningen, således at det bliver hjemmehjælpsydelserne og transportordningerne, der bliver det politiske alibi for at fratage de handicappede ledsageordningen. Men det kræver så samtidig, at kommunerne udvider antallet af timer med hjemmehjælp med 15 timer om måneden til de handicappede, og det er næppe sandsynligt, at det vil blive tilfældet.

Ledsageordningens fortsættelse efter 67 år er hjerteblod for den samlede handicapbevægelse, og Dansk Folkeparti er meget enig i henvendelsen fra PTU – Landsforeningen af Polio-, Trafik- og Ulykkesskadede, som er optrykt som bilag til betænkningen, heraf fremgår det bl.a., at:

»PTU ønsker ikke, at man skal tage »det lidet« – de 15 timer – fra de handicappede for at beskytte den store gruppe af ældre over 67 år, som ikke har og måske aldrig får behov for en ledsager, imod risikoen for at blive udsat for negativ forskelsbehandling, hvis de får behov for en ledsager.

PTU anser det for en sælsom form for ligestilling at fratage et mindretal med et ubestridt aktuelt ledsagebehov deres ledsageordning, for at beskytte en anden og større gruppe – alle ældre

over 67 år – hvoraf kun nogle vil få et lignende behov, mod forskelsbehandling.

En ligestilling, som kun kan etableres ved at berøve alle over 67 år retten til at komme ud af egen bolig, fortjener ikke anerkendelse. Det er ikke positiv ligestilling, hvor alle løftes op på et højere menneskeværdigt plan, men negativt ligemageri, hvor den formelle ligestilling opnås ved at fratage andre deres velerhvervede rettigheder.«

Dansk Folkeparti støtter desuden følgende udtalelse fra Ældre Sagen:

»Der er tale om en grov og urimelig aldersdiskrimination, som Ældre Sagen flere gange har protesteret over på møder med Socialministeriet og kommunerne. Loven rammer især de enlige, svage ældre uden pårørende eller socialt netværk. Fængslede har dog ret til en gårdtur med ledsagelse – det har svage ældre ikke. Behovet for ledsagelse kan langt fra klares af frivillige alene.«

Ledsageordningens bloktilskud fra staten blev i øvrigt givet med virkning fra 1. juli 1998, men mange kommuner satte først ledsageordningerne i gang et halvt eller helt år senere. Kommunerne beholdt alligevel det ekstra bloktilskud.

Udgifterne til forslaget er skønnet at være 6,4 mio. kr. i 2002 og 9,4 mio. kr. i 2003. Det burde ikke være noget problem for regeringen at få forhandlet økonomien på plads med kommunerne.

Dansk Folkeparti vil igen fremsætte forslag om forbedringer af ledsageordningen, hvis regeringen ikke finder en tilfredsstillende løsning på problemerne.

Demokratisk Folkeparti var på tidspunktet for betænkningens afgivelse ikke repræsenteret med medlemmer i udvalget og havde dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske udtalelser i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.

Jørn Pedersen (S) Inger Bierbaum (S) Karen J. Klint (S) Grete Schødt (S) Jytte Andersen (S)
Villy Søvndal (SF) fmd. Yvonne Herløv Andersen (CD) Anders Samuelson (RV)
Jette Gottlieb (EL) Erik Larsen (V) Else Winther Andersen (V) Tove Fergo (V)
Eva Kjer Hansen (V) Pia Christmas-Møller (KF) Knud Erik Kirkegaard (KF)
Aase D. Madsen (DF) Tove Videbæk (KRF) nfmd.

Demokratisk Folkeparti havde ikke medlemmer i udvalget.

Folketingets sammensætning

Socialdemokratiet (S)	64	*	Det Radikale Venstre (RV)	7
Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	43	*	Enhedslisten (EL)	5
Det Konservative Folkeparti (KF)	17	**	Kristeligt Folkeparti (KRF)	4
Socialistisk Folkeparti (SF)	13		Demokratisk Folkeparti (DMF)	1
Dansk Folkeparti (DF)	10		Valgt på Færøerne (FÆR)	1
Centrum-Demokraterne (CD)	8		Uden for partierne (UP)	6

* Heraf 1 medlem valgt i Grønland

** Heraf 1 medlem valgt på Færøerne

Oversigt over bilag vedrørende B 132

Bilagsnr.	Titel
1	Henvendelse af 20/4-01 fra PTU – Landsforeningen af Polio-, Trafik-, og Ulykkeskadede
2	Spm. 1 om kommentar til henvendelsen fra PTU – Foreningen af Polio-, Trafik- og Ulykkeskadede, til socialministeren
3	Henvendelse fra Vibeke Pedersen, Tarm
4	Spm. 2 om, hvilke bestemmelser der kan erstatte de 15 timers ledsagelse efter ledsageordningen i servicelovens § 78, når folkepensionsalderen indtræder, til socialministeren Spm. 3, om den fleksible hjemmehjælp skal erstatte ledsageordningen, til socialministeren Spm. 4, om den igangværende forsøgsordning i Århus er fuldt ud på samme niveau som ledsageordningen efter § 78, til socialministeren Spm. 5 om evaluering af forsøgsordningen fra Århus, til socialministeren Spm. 6, om ministeren agter at inddrage forbedrede ledsagemuligheder for de stærkt handicappede over 67 år i forbindelse med forhandlingerne om næste finanslov, til socialministeren
5	Henvendelse af 10/5-01 fra Ældrerådenes Fællesudvalg for København
6	Spm. 7 om kommentar til henvendelsen fra Ældrerådenes Fællesudvalg for København
7	1. udkast til betænkning
8	Svar på spm. 1 om kommentar til henvendelsen fra PTU – Foreningen af Polio-, Trafik- og Ulykkeskadede, fra socialministeren
9	2. udkast til betænkning
10	Svar på spm. 7 om kommentar til henvendelsen fra Ældrerådenes Fællesudvalg for København, fra socialministeren

Henvendelse af 20/4-01 fra PTU – Landsforeningen af Polio-, Trafik- og Ulykkesskadede

Henvendelsen er optrykt efter ønske fra Dansk Folkeparti.

Folketinget

Att. Socialudvalget + stedfortrædere

Christiansborg

København K

Vedr. B 132, om videreførelse af ledsageordning efter folkepensionsalderens indtræden.

PTU vil gerne støtte dette beslutningsforslag og anbefale det til velvillig overvejelse af alle partier i Folketinget.

Ledsageordningen er et meget positivt og særdeles påskønnet tilbud til mange mennesker med et alvorligt handicap. Uden ledsager er de, af mange forskellige grunde, for svage til at klare sig på egen hånd uden for egen bolig. Selvom man har voksne børn, nær familie og gode venner, som på skift kan fungere som ledsagere, er det jo ikke altid, at de har tid, eller at man vil være bekendt at bede dem om hjælp. De har jo så meget andet, de også skal. Det er i øvrigt langt fra alle, som har et netværk bestående af ressourcerstærke personer, som kan fungere som frivillige ledsagere.

Det er derfor både værdigt og praktisk vigtigt, at der er blevet indført en ledsageordning, hvor man, indenfor en desværre stadig ret snæver tidsramme på 15 timer pr. måned, har ret til at anmode om en ledsager. Det er den handicappede der selv bestemmer, hvor man skal hen, og hvad der skal foregå.

Det fremmer integration af mennesker med handicap. Det giver lige muligheder – 15 timer om måneden – og det er bestemt meget bedre end ingenting.

Ordnningen bruges med stor glæde af mange, bl.a. af PTU's medlemmer. Om årsagen til, at man ikke kan eller tør færdes alene er et alvorligt bevægelseshandicap, synsnedsettelse, balancebesvær og svimmelhed eller særlige problemer med at orientere sig og finde vej, fordi man er

psykisk udviklingshæmmet, er uden betydning. Det er behovet for en ledsager, der er afgørende.

Når man har haft denne mulighed, er det ikke bare svært at forstå, men dybt frustrerende og ydmygende at miste denne frihed, fordi man fylder 67 år. Behovet for en ledsager bliver ikke mindre, fordi man bliver ældre, og lysten til at komme uden for egen bolig forsvinder heller ikke, fordi man bliver 67 år.

Hovedindvendingen imod at de handicappede, der har haft ledsageordning, kan bevare den, efter at de fylder 67 år er, at det vil være en diskrimination imod de ældre, som måtte få et tilsvarende behov, efter at de er fyldt 67 år, men som jo ikke er omfattet af den nugældende ledsageordning.

Svaret på denne indvending er efter PTU's opfattelse:

Det er ikke PTU, som ønsker diskrimination eller forskelsbehandling blandt ældre med handicap.

Den reelle begrundelse er vel også frygten for omkostningerne ved en generel ordning, men så er det det, der er begrundelsen og intet andet.

PTU ønsker ikke, at man skal tage »det lidet« – de 15 timer – fra de handicappede for at beskytte den store gruppe af ældre over 67 år, som ikke har og måske aldrig får behov for en ledsager, imod risikoen for at blive udsat for negativ forskelsbehandling, hvis de får behov for en ledsager.

PTU anser det for en sælsom form for ligestilling, at fratage et mindretal med et ubestridt aktuelt ledsagebehov deres ledsageordning, for at beskytte en anden og større gruppe – alle ældre over 67 år – hvoraf kun nogle vil få et lignende behov, mod forskelsbehandling.

En ligestilling, som kun kan etableres ved at berøve alle over 67 år retten til at komme ud af egen bolig, fortjener ikke anerkendelse. Det er ikke positiv ligestilling, hvor alle løftes op på et højere menneskeværdigt plan, men negativt ligemageri, hvor den formelle ligestilling opnås ved at fratage andre deres velerhvervede rettigheder.

Med venlig hilsen

Holger Kallehauge
landsdommer
formand

Lise Beha Erichsen
afdelingschef
handicappolitisk konsulent

PTU mener i øvrigt, at ældre over 67 år, som har levet et langt godt liv uden handicap vil have så megen sund sans, forståelse og tolerance, at de hellere ser, at handicappede med ledsageordning bevarer denne ret, efter at de fylder 67 år, end at den fratages dem, fordi der (måske) ikke er råd til at give samme tilbud til dem, der får behovet, efter at de er blevet 67 år.

Beslutningsforslaget kan jo også opfattes som det første skridt på vejen til den helt rigtige løsning.

PTU anbefaler derfor B. 132 til vedtagelse.

Et af udvalgets spørgsmål til socialministeren og dennes svar herpå

Spørgsmålet og svaret herpå er optrykt efter ønske fra DF.

Spørgsmål 1:

Ministeren bedes kommentere henvendelsen af 20. april 2001, jf. B 132 – bilag 1.

Svar:

Af henvendelsen fra PTU af 20. april 2001 fremgår det bl.a., at PTU anser det for at være en sælsom form for ligestilling at fratage et mindretal med et ubestridt aktuelt ledsagebehov deres ledsageordning for at beskytte en anden og stør-

re gruppe - alle ældre over 67 år - mod en forskelsbehandling.

Hertil vil jeg gerne bemærke, at det fortsat er min opfattelse, at hvis ordningen udvides til at omfatte en del af de over 67-årige, vil det skabe en ny skævhed over for den gruppe af ældre, der får et ledsagebehov efter at de er fyldt 67 år.

Aldersgrænser vil altid opleves som urimelige for grupper, der ikke opfylder et alderskriterium, og det vil ikke opleves mindre urimeligt, når andre på samme alder, kan få ledsagelse alene fordi de opfyldte betingelserne inden de fyldte 67 år.